

NOVOZMLUVNÝ PRÍSTUP
K HEBREJSKEJ BIBLIÍ 1
-
VÝCHODISKÁ

Pavel Hanes

Banská Bystrica, 2025

HEBREJSKÁ BIBLIA² A NAŠA KULTÚRA

Porozumenie európskej kultúry

- umenie (maliarstvo; hudba)
- politické ideály ...
- Ateistický spinozista, Constantin Brunner (1862–1937):
  - Ktorá literatúra je viac národnou a zároveň univerzálnou literatúrou než židovská? ..., staršie literatúry, vrátane gréckej, nie sú ničím iným než pamätníkmi staroveku, zatiaľ čo nik nemôže poprieť, že židovská literatúra ... nie je iba veľkou literatúrou, univerzálnou čitateľnou, akoby bola napísaná na nebi obrovskými písmenami pre všetky národy a časy, ale sama sa stala životom vo všetkých našich národoch a časoch.“
- ...Abrahám a Dávid sú nám bližší než hrdinovia dejín našej vlastnej krajiny a že sú omnoho viac súčasťou našej vlastnej biografie než títo

(Miskotte: *When the Gods Are Silent*)

ČO JE TO³ „STARÁ ZMLUVA?“

Pôvod názvu: Origenes? (185-254), Ireneus? (130-202)

Lepší názov: „Hebrejská Biblia“ ≠ „Stará zmluva“

- „stará“ = „zastaralá“ (Heb 8)
- 2Kor 3:14 „stará zmluva“ (Mojžišov zákon)
- Jer 31:31 „nová zmluva“ → Heb 8:13

„Covenant theology“ – teológia zmluvy

- Adamova Hoz 6:7
- Noachova Gn 9
- Abraháмова Gn 12
- Mojžišova Ex 20
- Dávidova Ž 89
- Nová zmluva 2Kor 3

NAJČASTEJŠIE NÁMIETKY PROTI HEBREJSKEJ BIBLI

- násilie, vyhladzovacia vojna
- morálka niektorých postáv HB
- pred-vedecký svetonázor
- izraelský/židovský partikularizmus
- historické „omyly“
- Nová zmluva postačuje k spáse
- zákon je nahradený milosťou → riziko záslužníctva
- teologická náročnosť, pôvod heréz
- antisemitizmus (?)

NOVÁ ZMLUVA BEZ HEBREJSKEJ BIBLIE

5

NIEKTORÉ RIZIKÁ:

- individualizmus („ja a môj Spasiteľ“)
- sentimentalizmus (rozmaznaná láska)
- prezentizmus (ignorovanie histórie a eschatológie)
- easy-believism (nenáročnosť viery)
- mylná eschatológia (chýba perspektíva prorokov)
- dezinterpretácia citátov z HB (mimo kontextu)
- chybná exegéza gréckych pojmov s hebrejským pozadím

TEOLOGICKÉ DÔVODY PRE ZNALOSŤ HB

1. Vylúčenie HB $\Rightarrow$ spochybnenie autority NZ (2Tim 3:16)
2. Porozumenie Ježišovho konania (Mojžišov zákon)
3. Poznanie Boha (Elóhím; JHVH...)
  - „Boh Abrahámov, Izákov, Jakubov“
  - Božia prozreteľnosť v dejinách (politické udalosti)
4. Význam Mesiáša (o čom je spása?)
5. Prísnosť sz-rituálu $\rightarrow$ sloboda v Kristovi
6. Ocenenie *novej zmluvy* v Kristovej krvi
  - Gal 3:24 (παιδαγωγός)
7. Spiritualita v priestore (chrám) a čase (prísľuby)
8. Vzťah cirkvi k Izraelu (Rim 11:17-18)
9. Odhalenie heréz vychádzajúcich z nesprávnej interpretácie HB (anti-trinitarizmus; prosperity gospel)

PRAKTICKÉ DÔVODY PRE ZNALOSŤ HB

- kresťanská spiritualita → žalmy
  - emócie pred Bohom
- biblické postavy ako model alebo varovanie
  - vzor viery alebo prípad odpadnutia
- typológia → Kristus v Hebrejskej biblii
  - Ján 5:39
- zákon v spirituálnom formovaní (*tertius usus legis*)
  - politické;
- mystérium utrpenia
  - Jób; Jeremiáš...

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

David Pawson: *Unlocking the Bible*

Philip Yancey: *The Bible Jesus Read*

Pavel Hanes: *Exegéza Hebrejskej biblie*